



Urad RS za meroslovje (MIRS)

Kotnikova 19a
1000 Ljubljana
tel. 01 400 85 85
faks. 01 400 85 88
e-pošta: mirs@gov.si
<http://www.mirs.si>

Overjanje merilnikov toplotne energije, ki se uporabljajo kot delilniki stroškov v večstanovanjskih objektih

Na Uradu RS za meroslovje smo dobili veliko vprašanj v zvezi s problematiko merilnikov toplotne energije (v nadaljnjem besedilu: *merilniki*), ki se uporabljajo kot delilniki stroškov v večstanovanjskih objektih.

Predpisi, ki urejajo overjanje merilnikov so:

- Zakon o meroslovju (uradno prečiščeno besedilo) (Ur.l. RS, št. 26/2005), v nadaljnjem besedilu: *Zakon o meroslovju*.
- Pravilnik o meroslovnih zahtevah za merilnike toplotne energije (Ur.l. RS, št. 35/2002, 42/2006), v nadaljnjem besedilu: *Pravilnik*.
- Pravilnik o merilnih instrumentih (Ur.l. RS, št. 42/2006), v nadaljnjem besedilu: *MID*.

Delitev in obračun stroškov ureja:

- Pravilnik o načinu delitve in obračunu stroškov za toploto v stanovanjskih in drugih stavbah z več odjemalci (Ur.l. RS, št. 52/2005, v nadaljnjem besedilu: *Pravilnik o delitvi stroškov*).

V nadaljevanju podajamo obrazložitev v obliki odgovorov na najbolj pogosta vprašanja, ki zadevajo omenjeno problematiko.

Odgovore lahko strnimo v naslednje točke:

- *Merilniki*, ki se uporabljajo kot delilniki stroškov toplotne energije v večstanovanjskih objektih so zakonska merila.
- Po meroslovnih zahtevah se v ničemer ne ločijo od *merilnikov*, ki se uporabljajo v druge zakonske namene (tj. ne kot delilniki).
- Overjajo se z rednimi overitvami (rok overitve 5 let) in izrednimi overitvami, v primeru poškodb, sprememb, itd.
- Za zagotovitev rednih in izrednih overitev je odgovoren imetnik *merilnika*, oz. druga oseba, na katero je ta odgovornost prenesena s pogodbo med njo in lastnikom *merilnika* (npr. v večstanovanjskih hišah so to v večini primerov upravniki).
- Uporaba *merilnikov*, ki ne izpolnjujejo zahtev predpisov, se lahko prepove in proti kršitelju naloži globa.
- Za meroslovni nadzor nad *merilniki* v prometu in uporabi je pristojen Urad RS za meroslovje.



1. Ali so merilniki toplotne energije, ki se uporabljajo kot delilniki, zakonska merila oziroma ali spada delitev stroškov v promet blaga in storitev?

Da. Zakonska merila, kot so opredeljena v 3. členu *Zakona o meroslovju*, so tudi merila na osnovi meritve katerih se vrši promet blaga in storitev. To pomeni, da se na podlagi meritve izmerjene na merilu izvede plačilo. Pri tem ni pomembno ali se k tej vrednosti prišteje še kak drug strošek izmerjen ali izračunan na neki drugi način. V nobenem predpisu namreč ni omenjeno, da so zakonska merila le tista, pri katerih se celotni strošek določi glede na njihov odčitek. Pri ostalih zakonskih merilih (vodomeri, plinomeri, merilniki električne energije) je splošna praksa, da se k stroškom, ki izhajajo iz meritve lahko doda nek pavšalni znesek, ki obsega storitve, ki niso v neposredni zvezi s samo meritvijo.

Tudi stališče, da je promet blaga in storitev zaključen z meritvijo na skupnem *merilniku* ne drži, saj se strošek vsakega stanovanca določi šele z meritvami na obeh nivojih: na skupnem *merilniku* in na posameznih *merilnikih*. Zaradi tega je tudi nesmiselno govoriti, da ima ena meritev »večjo težo« kot druga.

2. Ali je Pravilnik še veljaven?

S 30.10.2006 je v veljavo stopila nova zakonodaja na področju meroslovja, kot je opredeljena v *MIDu*. S tem so »pogojno« razveljavljeni stari pravilniki, tudi zgoraj omenjeni *Pravilnik*. Vendar pa v skladu z drugim odstavkom 41. členu *MIDa* ostaja *Pravilnik* v uporabi še naprej za tiste *merilnike*, ki so imeli veljavno odobritev tipa ali veljavno prvo overitev pred 30.10.2006. To pa so praktično vsi *merilniki*, ki so trenutno v uporabi. Sicer pa se z novo zakonodajo ne spremeni status *merilnikov*, ki se uporabljajo kot delilniki, tj. ti še naprej ostajajo zakonska merila.

3. Ali se da iz 25. člena Pravilnika sklepati, da overitve merilnikov, ki se uporabljajo kot delilniki, niso potrebne?

Ne. Taka razlaga je neprimerna. 25. člen v prvem odstavku jasno pove, da so za *merilnike* – torej po 2. členu tudi za *merilnike*, ki se uporabljajo kot delilniki - obvezne redne in izredne overitve. V drugem odstavku 25. člen sicer eksplicitno ne navaja *merilnikov*, ki se uporabljajo kot delilniki, vendar se v tem odstavku govori o obsegu preskusov pri overitvah, ki naj bi bili enaki ne glede na tehnično izvedbo *merilnika*, tj. ali je *merilnik* kompakten ali sestavljen.

4. Kje piše, da je treba merilnike, ki se uporabljajo kot delilniki, redno overjati?

V prvem odstavku 25. členu *Pravilnika*. V Poglavju MI-004 *MIDa*. V 9. in 10. členu *Pravilnika o delitvi stroškov*.

5. Ali kršim kak predpis, če ne overjam merilnikov?

Da. Ne overjanje *merilnikov* pomeni kršenje predpisov po členih napisanih v odgovoru 4. Po 27. členu, točka 2. *Zakona o meroslovju* se za tak prekršek izreče globa.

6. Ali ima lahko merilnik le tipsko odobritev, brez potrebe po kasnejših rednih overitvah?

Ne. Tipska odobritev *merilnika* ne zagotavlja izpolnjevanje vseh zahtev, ki jih *merilnik* mora izpolnjevati med uporabo. *Merilniki*, tako kot vsa merila, spreminjajo svoje lastnosti s časom in za zagotovitev merjenja v okviru dovoljenih natančnosti so nujne redne (in izredne) overitve.

7. Ali se da racionalno ravnati z energijo z uporabo neoverjenih merilnikov?

Ne. Racionalno ravnanje z energijo ni mogoče brez dovolj natančnega vedenja o količini energije, ki jo porabljamo. Z overitvijo *merilnikov* zagotavljamo, da je količina energije znana do dovoljene – torej znane - natančnosti. Meritev z *merilniki*, ki niso overjeni je lahko poljubno nenatančna, odločanje na osnovi podatkov za katere ne vemo kako so natančni pa je nesmiselno. V smislu mednarodnih dogovorov in vsesplošnega konsenza o potrebi varčevanja z energijo, je tako ravnanje tudi neodgovorno.

8. Ali je strošek overitve merilnika nepotreben?

Ne. Na osnovi podatkov o povprečni porabi toplotne energije v gospodinjstvih, ceni energije, ceni overitve *merilnikov*, rokov rednih overitev ter izkušenj o spreminjanju natančnosti *merilnikov* s časom, lahko izračunamo, da je strošek overitve dobro naložen strošek. Strošek overitve je fiksni in znan vnaprej (npr., trenutno znaša okoli 8 EUR na leto). Strošek zaradi uporabe *merilnikov*, ki niso overjeni in zato nenatančni, je lahko veliko večji. Grobi izračun pokaže, da *merilnik*, ki ima napako samo dvakrat večjo kot je dovoljena napaka pri overitvi (in je torej tako merilo v dovoljenih mejah pri meroslovnem nadzoru) lahko pomeni strošek za energijo, ki je 3x večji od stroška overitve – in to četudi v tem izračunu ni upoštevan strošek zamenjave *merilnika*, ko ta po določenem obdobju brez overjanja, kot sami pravite, »očitno kaže narobe«.

Pričakovati je, da bo cena energije rasla neprimerno hitreje kot cena overitve (in tudi kot cena samih *merilnikov*), zato je naložba v boljšo tehnologijo in v večjo natančnost meritve edina prava odločitev v današnjem času.

9. Kako se lahko izognem strošku overitve merilnikov?

Merilniki, ki se uporabljajo kot delilniki stroškov niso obvezni. Stanovalci se lahko odločijo in med sabo dogovorijo tudi za drugačne rešitve, kot na primer za delilnike stroškov, ki se namestijo na grelna telesa. Takih delilnikov ni potrebno overjati, morajo pa izpolnjevati zahteve standardov SIST EN 834 in SIST EN 835. Treba pa je jasno povedati, da ti delilniki niso merila, da so odvisni od vrste faktorjev in parametrov, katerih natančnost je daleč pod natančnostjo zagotovljeno pri overitvi *merilnikov*.

Najmanj smotrno pa se nam zdi izbrati *merilnike* namesto delilnikov z namenom večje natančnosti meritve in delitve stroškov, potem pa to natančnost izničiti z ne izvajanjem rednih overitev.

10. Kdo je pristojen za nadzor nad merilniki?

Za meroslovni nadzor nad merili v prometu in uporabi je po 18. členu *Zakona o meroslovju* pristojen Urad RS za meroslovje. To velja tudi za poseben primer *merilnikov*, ki se uporabljajo kot delilniki stroškov toplotne energije v večstanovanjskih objektih. 20. člen *Pravilnika o delitvi stroškov* sicer govori, da nadzorstvo nad izvajanjem določb tega pravilnika izvajajo energetske inšpektorji in stanovanjski inšpektorji. Ker pa *Pravilnik o delitvi stroškov* ne določa meroslovnih zahtev za merilnike, za sam ta del še naprej velja 18. člen *Zakona o meroslovju*.